

Tordas Értékei

Tordas Értékmegőrző-fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület lapja
honlap: www.tordas-ert.hu • e-mail: info@tordas-ert.hu • 2009. április • III. Évfolyam 4. szám

ÉBREDÉS NAPJA

Március 21. A tavasz kezdete. Arra gondoltunk, hogy erre a szép napra szervezzük a falu főtérének téli álomból való felébredését. Az időjárás nem kedvezett a virágültetésnek, mert nagyon hűvös volt a reggel és a virágültetésben az önkormányzat megelőzött bennünket, nem várva másra beültették a főtér virágtartóit. Munkánk azért így is akadt bőven. Botta Pál kertészmérnök szakmai irányításával megmetszettük a bokrokat, szakszerűen rendbe hoztuk a főtér öreg (védett) madárcseresznye fáját, amelyet az E-on szakemberei tönkretettek (mint, sok más helyen tették ezt a faluban).

Lefestettük a tér padjait, szeméttárolóit és átfestettük a főtér útburkolati jeleit. Az összegyűjtött avar, nyesedék és egyéb hulladék zsákokban és külön, három utánfutóra való mennyiséget tett ki. Amit nem tudtunk megújítani, az az ivókút, amelyet barbár kezek már két éve tönkretettek. A torzó eltüntetése, az ivókút kijavítása mindannyiunk érdeke.

Végül még a nap is ránk sütött, az idő kimelegedett és fáradozásunkat jutalmazva ránk köszöntött a TAVASZ. Kellemesen elfáradtunk és a legvégén már csak egy ember dolgozott és tette fel az i-re a pontot. Tettük, amit vállaltunk. Tettük ezt önzetlenül, köszönetet sem várva. Ugye így is lehet?

Festés közben egy kicsit nosztalgiztam, eszembe jutott, sok-sok kedves emlék, hisz itt születtem, itt nőttem fel. A régi "kasznárház" kéményén a gólyafészek. A házzal szembeni pékség a hajnali friss kenyérrillattal. A Sajnovics szobor, ahol a barátokkal találkoztunk. Csupor Zoli bácsi, akinek mindig volt egy-két kedves

szava hozzánk, amikor reggel ment a postájáért, de számomra a legkedvesebb mégis a két hatalmas fenyő, amit még édesanyám ültetett.

Gondozzuk, védjük együtt értékeinket, hogy mindenkinek legyen egy-egy kedves emléke, amire szívesen gondol.

Müller Istvánné

SZTRÁNYAY MIKLÓS

ANYÁKNAPJA

AZ ORGONÁK ORGONÁLNAK,
TÁTOGNAK A TÁTIKÁK,

ZSOLTÁROKAT ÉNEKELNEK,
DALOS LELKŰ DÁLIÁK,

DOBOG A SOK SZÍVVIRÁG,
KÖRÜLVESZIK ÉDESANYÁT.

NEHEZEN JÁR TÉRDEL KÖZTÜK,
BOTJÁVAL GYŰJT LEVELET:

A PORCSINRA IS VIGYÁZZATOK
ARRA JÁRÓ GYEREKEK!

FÖLDIEIM TORDASIAK,
VIGYÁZZÁTOTK VIRÁGÁT,

ÁPOLJÁTOTK, ÉPÍTSÉTEK,
SZERETETT SZÉP FALUJÁT!

Meghívó

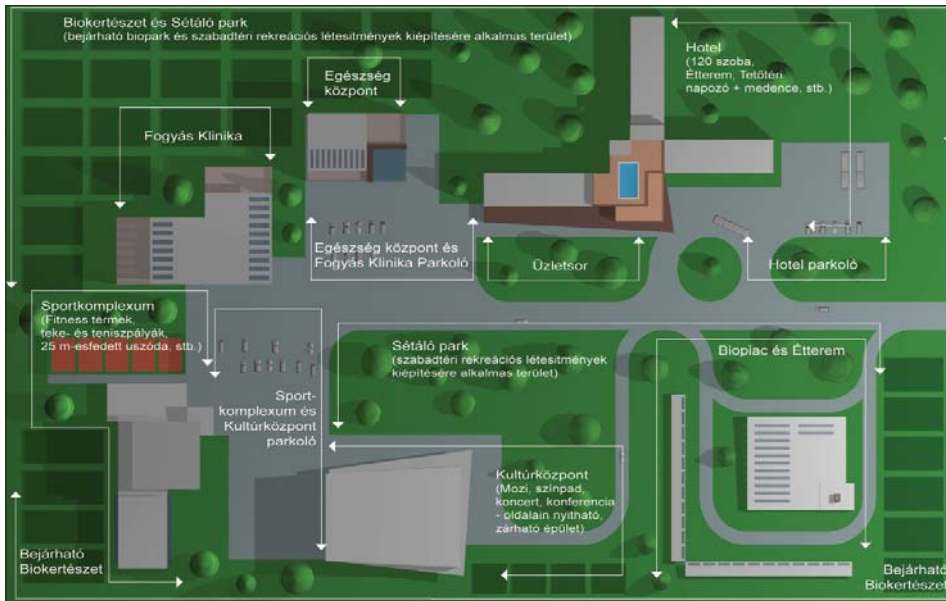
Május elsején ismét főzőverseny a sportpályán!

Bográcsokat csőre tölteni! Fakanalakat beélesíteni!
Ízlelőbimbókat előkészíteni!
Indulhat a főzés és kóstolás tordasi nagy napja!

Nevezés és bővebb információ:
Farkas István (06-70-216-22-69)
Bediné Németh Márta (06-30-523-62-99)

Minden "Bogrács Betyárt és Torkos Tordasit"
szeretettel vár a Tordas Értékmegőrző- fejlesztő
és Kulturális Közhasznú Egyesület

AZ ELSŐ MAGYARORSZÁGI EGÉSZSÉGFALU: TORDAS

A legutóbbi lapszámunkban a tordasi egészségfalu megszületésének ötletéről, az egészség megőrző komplexumról általánosságban tájékoztattuk kedves olvasóinkat. Sorozatunk további részeiben, nézzük a részleteket; a komplexumon belüli egységek tervezett működését!

Az egészségmegőrző komplexum "bemeneti pontja" az egészségház, amelyből a különböző egészségmegőrző terápiák kiindulnak. Elképzelésünk szerint az egészségházban kap helyet a **lakossági szűrőközpont**. Ez a központ a preventív vizsgálatok mellett speciális diagnosztizálást végez, illetve különböző kezelési módszereket tesz elérhetővé koncentrált módon. Ebben a központban történik a páciens egészség-szükségeinek felmérése, valamint az egyes szolgáltatások koordinációja is.

Az igénybe vehető szolgáltatások:

- CardioProfil szűrés, amelynek része:
 - családi és egyéni anamnézis felvétele
 - antropometriás adatok: testtömeg, testmagasság, derékkörfoghat mérés, testtömegindex meghatározás
 - vércukor meghatározás
 - vérzsírok mérése (koleszterin, triglicerid)
 - arteriográfus mérés
 - CardioProfil rizikó kiszámítása
- CardioProfil tanácsadás és gondozási terv elkészítése, megbeszélése a pácienssel
 - EKG vizsgálat
 - stresszmérés
 - vizeletvizsgálati csomag
- Microalbuminuria
 - Colorectalis daganat szűrése
- Széklet vér meghatározás
 - + Urológia, PSA, ultrahang
 - + Nőgyógyászat

- Komplex egészségterv készítése
- További, egészségmegőrző mintaközpont szolgáltatóhoz történő irányítás

A vizsgálatok főként az alábbi célcsoportok szükségleteit szolgálják:

1. Tordas és a pályázatban résztvevő kistérség településeinek lakossága, kedvezményes feltételek mellett
2. Menedzserek, menedzser-szűrés keretében
3. Egészségpénztár tagok
4. Hazai és külföldi vendégek

Ugyancsak az egészségházban működik majd a **DOHÁNYZÁSRÓL LESZOKTATÓ RÉSZLEG** Hagyományos orvosi, pszichológiai és alternatív /akupunktúra/ gyógymódok

Ma Magyarországon 3,5 millió ember fújja, 6,5 millió pedig szívja a cigarettafüstöt. Minden 15 percben meghal valaki dohányzással összefüggő betegségek-tüdőrák, érszűkület, COPD stb. következtében-ami évente 30.000 honfitársunk elvesztését jelenti. Ezért a Népegészségügyi Program is kiemelt feladatként jelöli meg a dohányzás visszaszorítását.

Az Első Magyar Egészségfalu ebből a szempontból tiszta Amerika, hiszen nyíltan vállalja, hogy négycsillagos szállodájában a legrosszabb szobákat kapják a dohányosok, hogy éttermeiben nem ebédelhetnek és vacsorázhatnak dohányfüstben a vendégek. Nincs könnyű dolga annak a láncdohányosnak, aki elhatározza, hogy leszokik... illetve bizonyos szempontból mégiscsak könnyű dolga lesz Tordason, hiszen ha abba akarja hagyni a dohányzást a legkülönbözőbb leszoktató módszerek között válogathat. Igénybe veheti a különféle segédeszközöket (nikotintartal-

mú tapaszok, rágók, tabletták) de rendelkezésre állnak a pszichológiai és az alternatív gyógyászzal kapcsolatos módszerek is. Mivel a Magyar Tudományos Akadémia befogadta az akupunktúrát az orvosilag bizonyított eredményességű kezelések közé a leszoktató részleg ezt a módszert is használja majd.

Itt kap helyet a **TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI KÖZPONT**

A Magyar Tudományos Akadémia által elfogadott alternatív gyógymódok alapján történő diagnosztika és terápia

Az MTA három olyan alternatív gyógy-módot engedélyezett hazánkban, melyek hatását tudományos módszerekkel is bizonyítva látták tagjai. Ezek: a hagyományos kínai orvoslás,- a legismertebb az akupunktúra meg az akupresszúra-a manuál terápia és a neurál terápia. A manuál terápia népies elnevezéssel a csontkovácsolás, a neurál terápia pedig ideggyógyászati kezelést jelent. A manuál terápiát elsősorban mozgásszervi megbetegedések kezelésére alkalmazzák világszerte. Az amerikai Egészségügyi Minisztérium például a gerincben, a hát és a nyak izmaiban fellépő erős fájdalmak alapvető gyógymódjaként a kiopraktikát javasolja, amit a főiskola elvégzése után doktori cím birtokában lehet csak gyakorolni. Magyarországon miniszteri rendelet alapján csak orvosok /reumatológusok) és gyógytornászok alkalmazhatják. A neurál terápia az akupunktúrához hasonlóan reflexzónákon keresztül szabályozza az egyes szervek működését. A Természetgyógyászati Központ elsősorban a mozgásszervi megbetegedések, illetve a szenvedélybetegségek, éviszavarok kezelésére szakosodik. Munkatársait a Manuál Terápiás Orvosok Társaságával valamint a Magyar Akupunktúrák Orvosok Társasága közreműködésével választja ki.

A megvalósulás realitása:

A későbbiekben közöljük, Dr. Székely Tamás egészségügyi miniszter levelét, amelyben jónak tartja a gondolatot, javaslatokat is tesz a különböző pályázati lehetőségekre.

Reméljük, a Tordas Értékmegőrző- fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület az Önkormányzattal együttműködve megtalálja azokat a megoldásokat, amelyek a projekt megvalósulásához szükségesek.

(Folytatjuk.)

Zoltán György

ÉRTÉKÜNK: SZTYÉHLIK LÁSZLÓ

"Többet és olcsóbban" írta a Népszabadság 1978. január 31-i száma a Tordas-Gyúró Mezőgazdasági Termelőszövetkezet zárszámadó üléséről. Elnöke már ekkor Sztyéhlik László volt, aki Tordas szülöttjeként irányította a nagyüzemet. Irányította azt a termelőszövetkezetet, amely meghatározója lett mind Tordas, mind Gyúró települések fejlődésének, meghatározója lett az ott élő emberek sorsának.

Igazi lokálpatrióta volt, aki szülőfaluja, tágabb környezetében munkahelye boldogulásáért dolgozott. Tette ezt napi munkájában, tette a megye különböző vezetői szervezeteiben és tette a falvakat ellátó fogyasztási szövetkezetben végzett munkájával. Agilis, képzett szakemberek vették körül, akikkel együtt a közös boldoguláson dolgozott. Nem volt nála szociálisan érzékenyebb, közösségibb ember. A két falu tsz. nyugdíjasainak létszáma megközelítette a négyszáz főt, az aktív dolgozók száma pedig a százötvenet. Volt pénz a két település útpépítésére, az iskolákra, az óvodákra, a vezeték gáz kiépítésére, a parkosításokra, földterületekkel segí-

tette a két település építési telekalakítását. Az építőbrigád és más szakemberek segítették a faluban élők lakás és életkörülményei megteremtését, segítették a faluban honos háztáji állattartást, ezzel külön jövedelemhez juttatva őket.

Az itt élők teljes mértékben élvezhették a szövetkezet nagyságának hasznát. A pihenés, az üdülés, a különböző egyesületek (tűzoltó, sport) működésének segítése révén nem csak helybeliek élvezhették a szépet és a jót.

Azt, hogy településünk hírneve egyre nőtt, hogy településünkre látogatott a világ egyik nagyhatalmának vezetője nem véletlen. Kellott hozzá egy vezető, kellott hozzá egy ember. Egy ember, aki szerette faluját és a benne lakókat, legyen az tősgyökeres tordasi, vagy bevándorolt. Aki ismerte, annak nem kell bemutatni őt, aki nem ismerte, sajnálhatja. Halálával egy értékes tordasit veszítettünk el. **Értékünk volt Ő,** szeretteivel együtt.

Emlékét megőrizzük.

Márki Ferenc

PARAGRAFUS NÉLKÜL

**"Aki túl közel megy EGY FÁHOZ,
nem fogja látni az erdőt!"**

Egy "meghatározott" rendszerben a mulandó földi életünket tehetjük hasznossá, kellemessé, és emlékeztetessé. De tehetjük pokollá is. Vannak bizonyos törvények, szabályok, elvárások és normák, amit illik, amit be kell tartani az EMBEREKNEK.

- Az erkölcsi normák egy civilizált kultúr-környezetben, alapvetően meghatározzák a mindennapi életvitelünket és viselkedésünket. Úgy gondoljuk, hogy az EMBER a földi bioszféra legmagasabb rendű élőlénye, alapvetően már rendelkezik ezzel a tulajdonsággal. Főképp, ha a tudását még különböző iskolapadokban is gyarapította. Nem él vissza erejével, hatalmával, tudásával. Nem "fényezi" MAGÁT, MÁSOEK megalázásával. Óvja-védi környezetét! Meg tudja különböztetni a jót a

rossztól. A hasznosat a haszontalantól. A zsarnokot a jószívútól.

- Az EMBEREK és a környezetvédelemre (már ősidők óta) különböző törvényeket alkottak. Rendeleteket hoztak. Utasításokat adtak ki, URALKODÓINK, KÉPVISELŐINK, ELŐLJÁRÓINK. Ezeknek száma nagyon sok, terjedelme tetemes. De a technika segítségével ma már bármikor "idézhetünk" és megjeleníthetjük a "kívánt" előírásokat. De az élet nem mindig erről szól.

Tordason közlekedve "megrázó" élményben részesedhetünk. Az utak keskenyek, az útpadka állapotja rossz, kitaposott, gödrös. Sokan "fohász-kodunk", főleg ha szembe jövő jármű is közlekedik, hogy "túléljük" és ne törjön össze a gépkocsink. Ki ezért a felelős? A kártérítést ki fizeti, ha a gödrös, kátyús úton a gépjármű megsérül?

A közterület használatra és parkosításra különösen figyelni kellene. Főleg most, a "követ-

kezményeket" is látva. Elektromos vezetékek alá ne ültessünk nagyra növő fákat. Egy pár év múlva lecsonkozzák, vagy kivágják! A kerítés és épület melletti távolságnál vegyük figyelembe mi lesz, ha a fa teljesen kifejlődik?

A volt időszak (1990. év előtt) amikor a közterületre gyümölcsfákat ültettek (központi utasításra). Ma ezek a fák "szenvednek" utcáinkon. Érthetetlen MA miért ültetnek diófát, almafát, körtefát, szilvafát az utcára?!

A közterületen lehet-e növényvédőszerrel kipermetezni? Ki és mikor ehét ezekből a gyümölcsökből, ha már megérett? (Ha nincs növényvédelem a látvány siralmas, a fa nem díszít.) **ÉRDEKES DOLGOK EZEK!**

Tudom ma a "kicsikre" nem "érdemes" adni. Írjunk és mondjunk nagyokat! Ettől "ajulnak" el. Ezért "tapsolnak". **"DE SOK KICSI SOKRA MEGY."**

Derecskei János

JÓ TETT HELYÉBE...

Mindenkinek szüksége van törődésre, mindenkinek jól esik, ha úgy éri, hogy odafigyelnek rá. Különösen igaz ez napjaink rohanó világában, amikor egyre kevesebb időt fordítunk embertársainkra. Ezen tételek fokozottan érvényesek ránk, "szép korúakra".

Minket különösen jó érzésekkel töltenek el azok az egyesek számára apróságnak tűnő gesztusok, amikkel azért még néhányan megörvendeztetnek minket, itt Tordason. Ezért is keltett sokukban felháborodást a legutóbbi Kisbíróban olvasható cikk. Az írás egyértelmű célja, egy helyi vállalkozó lejárata volt. Többek között gúnyosan vetették a szemére azt a sok önzetlen ajándékot, amivel nekünk tordasi időseknek kedveskedett. Nem feladatunk ítélkezni senki felett, de a lap szerkesztéséről lesújtó véleménnyel vagyunk! Visszásnak érezzük, hogy egy a falu pénzén fenntartott lapban egy önkéntesen a saját vagyonából adakozó embert gyaláznak. Az, hogy az említett személy minden karácsonyra és húsvétra is, ajándékkal, csokoládéval lep meg bennünket, nem kigúnyolandó, hanem becsülendő tett.

Ez a gesztus és azok a kedves szavak, amelyekkel személyesen nyújtotta át őket nekünk igen is sokat jelentenek. A segílyt elfogadni, az ajándékot megköszönni illik! Legfőképpen pedig ne azok vegyék őt a tolluk hegyére, akik közpénzből osztanak segélycsomagokat.

Bálint István, Devecsei Tiborné, Kiss Jánosné, Bárányos Istvánné, Rétiné Horváth Erzsébet, Dávid Ferencné, Enyedi Károlyné, Kónya István, Peyer Károlyné, Farkas Jánosné, Kiss Sándorné

FALUTAKARÍTÁS

A falu rendje, polgártársaink többségének igazán szívügye. Láthattuk ezt szombaton, mikor is - a munkanap ellenére-, szép számmal gyűltek össze a tordasiak. Lakóhelyünkre nem jellemző a sok szemét, de azért akad. Végigjárva az utcákat, a házalók legjava, rendezett, kevés hulladékot lehetett találni. A munka mellett ez a nap is hozott örömeket, hiszen barátainkkal, jó ismerőseinkkel tölthettük ezt a délelőttöt. Jártuk az utcákat, ahol máskor nincs semmi dolgunk, új felfedezéseket tehattunk. A mi falunk nagyon szép, büszkéek lehetünk rá.

Cifka Julika

EGYESÜLETI HÍREK

Egyesületünk március 19.-én tartotta éves közgyűlését. A tagság értékelte az elmúlt évben végzett munkát és meghatározta a 2009 -es feladatokat. A 2008.-as évi közhasznúsági jelentés elfogadásra került.

A március 21-re meghirdetett falutakarításon- bár munkanapra esett- tíz fővel, részt vett egyesületünk. Húsvét előtt, a Baptista gyülekezet használtruha gyűjtésében vettünk részt, 25 zsák ruha gyűlt össze. **Ezúton is megköszönjük a felajánlók segítségét!**

LEVELEK TORDASRÓL (ÖREGHEGYI PANASZOK)

A tordasi Öreghegyen is beköszöntött a tavasz, kerti munkáktól hangos, az egykoron csak szőlőskerteknek helyt adó, közigazgatásilag Tordashoz tartozó, sokunk lakhelyüül szolgáló külterület. Mindenki teszi a dolgát, szépítjük, csinosítjuk terciáinkat, gondozzuk az őseinktől örökölt kapott és a magunk ültette növényeinket.

Összetartó, családias lakóközösségünkben viszont az idei rügyfakadáskor is felmerül a kérdés: **Hova kerülnek az általunk, a falu kasszájába befizetett adóforintok?**

Mert itt tényleg mindenki teszi a dolgát, fizetjük a kirótt adókat, de mint öntudatos állampolgárok elváránk, hogy a befizetetteket a falu

vezetése a mi életkörülményeink jobbítására fordítsa, vagy legalább szóba állnának velünk, hogy problémáinkat meghallgassák!

Több irányukba tett próbálkozásunk fulladt kudarcba. A Hegyelnökünk levelei válaszolatlanok maradnak és még a személyesen, a közmeghallgatáson feltett kérdéseim elől is kitáncolnak választott vezetőink! Hát mi valóban csak arra kellenénk Tordas vezetőinek, hogy a bevételeiket növeljék?

- Az útjaink minősíthetetlen állapotban vannak!

- Utcáink hivatalos elnevezései ügyében nem történt semmi!

- A mentők, tűzoltók eligazodását segítő térképes táblák nem készültek el, habár erre a költségvetésben elkülönített összeg van!

Hivatalos képviselőnk (Hegyelnök) javaslatait, kéréseit rendre semmibe veszi a képviselő testület!

Tordas másodrendű állampolgáraiaként - akikre csak a terhek vonatkoznak - érdekvédelmi szervezet létrehozásán gondolkodunk. Aláírásgyűjtésekkel és demonstrációkkal szeretnénk elérni, jogaink érvényre kerülését!

Ezúton is kérem Tordas hivatalosan választott képviselőit, hogy végre mondják ki nyíltan, egyenesen, hogy az öreghegyi lakosokat valóban csak bevételi forrásnak tartják, vagy hajlandóak a jogosan elvárt intézkedéseket megtenni?

Derüljön ki itt is az igazság!

Tordas 2009. április 14.

Egyed Lajos

- TORDAS ÉRTÉKE A KÖZBIZTONSÁG -

A Közbiztonsági koncepció tervezetében megjelölt konkrét feladatok közül -e havi számunkban- a körzeti megbízotti szolgálat visszaállításának kérdéskörét szeretnénk konkrétan kifejteni.

"A rendőrség alapfeladata a bűnüldözés. Ezt azt jelenti, hogy minden egyéb szakmai feladatot ennek kell alárendelni. Ugyanakkor az eredményes bűnüldözés egyik "mellékterméke" a bűnmegelőzésre is kihat, ugyanis ha a településen a bűnfelderítés eredményes, akkor egyre kevesebb bűnözőnek lesz kedve itt tevékenykedni, és ez óhatatlanul a bűncselekmények számának csökkenéséhez vezet. Röviden: ha a lebukás veszélye is és az utólagos "felderítés" veszélye is nagy, akkor kevesebb bűncselekmény történik. Természetesen itt is működik a "visszahatás" törvénye, ugyanis, ha a társadalmi bűnmegelőzés, valamint a rendőrség és a lakosság, valamint az önkormányzat együttműködő munkája jó, akkor kevesebb bűncselekmény történik, és ebből a kevesebb bűncselekményből értelemszerűen többet lehet felderíteni.

"Kiemelt feladat kell hogy legyen, a körzeti megbízotti szolgálat visszaállítása a faluba."

Miért is ilyen fontos a körzeti megbízott?

A falut és az ott élőket jól ismerő, mindennapjait helyben töltő egyenruhás rendőrré manapság egyre nagyobb és nagyobb szükség van minden településnek

A pontos helyismeret és a lakosokkal való szoros kapcsolattartás a leghatékonyabb "fegyvere" a bűnözőkkel szemben. A rendőrség és a helyiek kapcsolatát közvetlenné és személyessé teheti a köztünk szolgáló és védő személy állandó jelenléte.

Önkormányzatunknak, választott képviselőinknek kötelességük minden adandó lehetőséget kihasználniuk a leendő körzeti megbízottak ide csábításának érdekében.

Szakértők azt állítják, hogy a kellő érdekérvényesítő képességgel rendelkező vezetőknek, most kéne lobbizniuk az ügy érdekében, hiszen a frissiben végzett rendőrök elhelyezését a megyei kapitányságok hamarosan eldöntik, a gárdonyi rendőrkapitányság be-

számolója pedig most esedékes és aktuális, kötelezően megtárgyalandó feladat, de tudja ezt önkormányzatunk is. Nagyobb odafigyelést! Utolsó pillanat ez arra, hogy ebben az évben körzeti megbízottat láthassunk Tordason.

A frissen végzett rendőröknek kecsegtető lehet a biztos megélhetés mellett a nyugodt vidéki környezet, a kis közösségek megbecsülése és legfőképpen a szolgálati lakás!

Önkormányzatunk erre a célra, amióta a Martonvásári Rendőrőrsöt létrehozták, egy lakást biztosított, amely már több mint egy éve üresen áll. Nem lenne szabad elpazarolni ezt a lehetőséget.

Tehát Tordas, a felsorolt erények mindegyikével rendelkezik és szeretettel fogadná a biztonságérzetet növelő tényezőként első helyen szereplő Körzeti Megbízottat!

A nagy befolyásukkal sokszor példálózó vezetőinknek mindössze lobbizniuk kellene a megfelelő szerveknél.

Javasoljuk Tordas előljáróinak, hogy ezt a falu biztonságát legmélyebben érintő hiányosságot, haladéktalanul pótolják!

Legyen biztonság, rend és rendőr Tordason!

Bedi Viktor

2009. március hónapban Tordas területére vonatkozóan egy zaklatás és egy rongálás bűncselekmény miatt került sor nyomozás elrendelésére.

A legnagyobb érték az emberi élet!

A tordasi defibrillátoros csapat a nap 24 órájában, felkészülten várja a segélyhívásait!

- 06-30-249-99-99 -

Kiadja: Tordas Értékmegőrző-fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület
Felelős kiadó: Cifka János
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Honlap: www.tordas-ert.hu
Megjelenik: 600 példányban

Ingyenes!